

ถูกบอกเลิกสัญญาซื้อขายรถตก... เพราะไม่ยอมไปทดลองตักผักตบชวา

โดย นายปกรครอง

ในการตรวจรับพัสดุของหน่วยงานของรัฐ โดยทั่วไปคู่สัญญาในสัญญาซื้อขายอาจตกลงกันให้มีการตรวจสอบทดลองคุณภาพของพัสดุที่จัดซื้อก่อนการส่งมอบ โดยคู่สัญญาฝ่ายผู้ขายจะต้องรับรองว่าเมื่อตรวจสอบทดลองแล้วพัสดุนั้นจะต้องมีคุณภาพและคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในสัญญา หากผู้ขายไม่ยินยอมให้ทำการตรวจสอบ หรือมีการตรวจสอบแล้วแต่ผลการตรวจสอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ก็อาจเป็นเหตุให้ผู้ขายผู้ซื้อบอกเลิกสัญญาซื้อขาย

แต่โดยทั่วไปแล้ว แม้ในสัญญาซื้อขายจะระบุถึงการตรวจสอบคุณภาพ แต่ก็ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการว่า การตรวจสอบทดลองคุณภาพของพัสดุจะมีวิธีการดำเนินการอย่างไร ภายใต้กรอบระยะเวลาเท่าใด จึงมีปัญหาให้ต้องขบคิดว่า หากในสัญญาไม่ได้กำหนดว่าการตรวจสอบทดลองพัสดุต้องมีขอบเขตอย่างไร หน่วยงานของรัฐในฐานะคู่สัญญาฝ่ายผู้ซื้อจะใช้อำนาจตามอำเภอใจได้หรือไม่ และหากผู้ขายไม่ดำเนินการตามวิธีการตรวจสอบทดลองดังกล่าว และหน่วยงานของรัฐได้บอกเลิกสัญญาโดยอาศัยเหตุดังกล่าว ผู้ขายมีสิทธิเรียกค่าเสียหายได้เพียงใด ?

วันนี้**นายปกรครอง**มีคำตอบมาให้ครับ

เรื่องมีอยู่ว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) แห่งหนึ่งได้ประกาศประกวดราคาจัดซื้อรถดักล้อยางชนิดขับเคลื่อนด้วยตัวเอง จำนวน ๑ คัน ซึ่งบริษัท ก. ได้เข้าร่วมและเป็นผู้ชนะการประกวดราคาครั้งนี้ และได้เข้าทำสัญญาซื้อขายกับ อบจ. ต่อมา บริษัท ก. ได้จดทะเบียนโอนรถดักล้อยางและส่งมอบรถดักล้อยางให้กับ อบจ. แต่คณะกรรมการตรวจรับพัสดุไม่ตรวจรับและให้บริษัท ก. นำรถดักล้อยางไปทำการทดสอบประสิทธิภาพการใช้งานในพื้นที่จริงเป็นเวลา ๑๐ วัน

บริษัท ก. ไม่เห็นด้วยและมีหนังสือทวงถามให้ อบจ. ชำระราคารถดักล้อยางและค่าเสียหาย อันเกิดจากการชำระหนี้ล่าช้า คณะกรรมการตรวจการจ้างจึงได้เสนอความเห็นต่อนายก อบจ. ว่าบริษัท ก. ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในสัญญา โดยไม่ยินยอมให้มีการทดสอบประสิทธิภาพและสมรรถนะของรถดักล้อยางในพื้นที่จริง เป็นการจงใจไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงในสัญญา เห็นควรบอกเลิกสัญญาซื้อขายรถดักล้อยาง อบจ. จึงมีหนังสือบอกเลิกสัญญาซื้อขายรถดักล้อยาง และภายหลังจากที่สัญญาเลิกกันแล้วบริษัท ก. ก็ได้นำรถดักล้อยางคืนไปโดย อบจ. มิได้เอารถดังกล่าวไว้ใช้ประโยชน์

บริษัท ก. จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ อบจ. ชำระเงินตามสัญญาพร้อมดอกเบี้ย

จึงมีปัญหาคือที่ต้องพิจารณาว่า **การที่บริษัท ก. ปฏิเสธไม่นำพัสดุไปทดสอบประสิทธิภาพการใช้งานในพื้นที่จริง เป็นเหตุในการบอกเลิกสัญญา หรือไม่ ???**

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การตรวจทดลองรถดักล้อยางตามสัญญาซื้อขาย โดยปกติทางการค้าจะเป็นแค่เพียงการทดลองการใช้งานเบื้องต้นของรถคันดังกล่าวเท่านั้น โดยทำการตรวจทดลองในวันส่งมอบซึ่งมีคู่สัญญาอยู่ร่วมในการตรวจทดลองด้วย การที่ อบจ. ให้บริษัท ก. นำรถดักล้อยางไปทำการทดสอบประสิทธิภาพการใช้งานในพื้นที่จริง โดยการปฏิบัติงานในการตักผักตบชวาเป็นเวลา ๑๐ วัน จึงเป็นการตรวจสอบที่เกินกว่าปกติในการตรวจรับพัสดุของคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ เพราะการตรวจสอบทดลองตามข้อสัญญาดังกล่าว หมายถึงการตรวจทดลองตามธรรมเนียมปฏิบัติในเวลาตรวจรับพัสดุเท่านั้น มิใช่การนำไปปฏิบัติงานจริงในพื้นที่เป็นเวลานานถึง ๑๐ วัน เมื่อบริษัท ก. ไม่ยอมปฏิบัติตาม อบจ. จึงไม่อาจใช้เป็นเหตุในการ

บอกเลิกสัญญาได้ และหาก อบจ. มีความประสงค์ที่จะดำเนินการเช่นนั้น จะต้องกำหนดไว้เป็นเงื่อนไขในสัญญา เป็นการเฉพาะ

เมื่อบริษัท ก. ไม่มีเหตุทำผิดสัญญาซื้อขายดังกล่าว การที่ อบจ. มีหนังสือบอกเลิกสัญญาซื้อขายรถดักกล้วยต่อบริษัท ก. จึงเป็นการบอกเลิกสัญญาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อสัญญาเลิกกันแล้ว คู่สัญญาย่อมกลับคืนสู่ฐานะเดิม การที่บริษัท ก. พ้องขอให้ อบจ. ชำระค่ารถดักกล้วยให้แก่ตนนั้น เป็นกรณีที่ศาลไม่อาจบังคับให้ได้ แต่ศาลก็ได้ใช้ดุลพินิจในการพิจารณากำหนดค่าเสียหายให้แก่บริษัท ก. (สำหรับท่านผู้อ่านที่สนใจสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๙๘/๒๕๖๑)

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้นำ**หลักปกติทางการค้า**ในการตรวจสอบทดลองสินค้ามาปรับใช้ในการตรวจสอบทดลองพัสดุก่อนการส่งมอบ เพื่อเป็นการอธิบายว่า ในการตรวจรับพัสดุแม้ข้อสัญญาจะกำหนดให้ต้องมีการตรวจสอบทดลองคุณภาพของพัสดุที่จัดซื้อก่อนการส่งมอบ โดยคู่สัญญาฝ่ายผู้ขายจะต้องรับรองว่า เมื่อตรวจสอบทดลองแล้วพัสดุนั้นจะต้องมีคุณภาพและคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในสัญญา แต่การทดสอบนั้นก็จะต้องเป็นไปตามหลักปกติทางการค้า กล่าวคือ เป็นแค่เพียง**การทดลองการใช้งานเบื้องต้นเท่านั้น** อีกทั้ง การตรวจสอบทดลองตามสัญญาซื้อขาย ก็หมายถึง**การตรวจสอบตามธรรมเนียมปฏิบัติในเวลาตรวจรับพัสดุเท่านั้น** หากหน่วยงานของรัฐมีความประสงค์ที่จะดำเนินการเป็นอย่างอื่น ก็จะต้องไปกำหนดไว้เป็นเงื่อนไขในสัญญาเป็นการเฉพาะ... ครับ !!!
